

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 200. szám.

Péntek, szeptember 3.

A politikai szeptember.

— szeptember 3.

A kalendárium nálunk a politikában is tényező. Nemcsak társadalmi életünk igazodik a kalendárium után, hanem a politika is.

Tavaszzal mindenre — ráérünk. Nyáron mindent — öszre halasztunk. De itt a szeptember és vele az a sok kérdőjel, amely a magyar közélet felett lebeg. Amikor a nyár elején a politikát vakációzni küldtük, minden kérdést nyitva hagytunk. Minden aggodalomra az volt a válasz: majd szeptemberben. Nos hát, most tessék felelni a sok kérdésre, lássuk a csodákat, a melyek a lehetetlenségek tömkelegéből ki fogják vezetni ezt a sok megpróbáltatást elszenvedett nemzetet!

Egyelőre csend van. Azt írják egyes lapok, hogy szeptember derekán következnek majd el az összes csodatételek, a melyektől ennek az országnak a megváltását remélhetni. Hát ez nem sok idő, ezt még türelemmel lehet várni. Csak azután igazán történék végre valami annak az áldatlan helyzetnek a megszüntetésére, hogy ennek az országnak vannak képviselői, de nincs parlamentje, mert a képviselő urak a sok politikától nem érnek rá az ország dolgának, a nemzet gyakorlati érdekének gondozására.

És nem is kell sok csoda arra, hogy az ország a válságból kijusson. Csak egyetlen egy csodának kellene történnie: néhány lelkes magyar, aki a hazáról többet beszél, mint amennyit igazán törődik az ország helyzetével és komoly szükségleteivel, engedje meg, hogy a személyek és pártok szerint számítgató elfogultság és az önzés helyét a józan hazafiasság:

az ország politikája foglalja el. Az ország maga talán mégsem hazaáruló, neki tehát megengedhetik azt a vakmerőséget, hogy különvéleményt jelentsen be azok törekvéseivel szemben, akik a nemzeti erőket egymás ellen uszítják akkor, amikor ezeknek az erőeknek az egységére nagyobb szüksége van a nemzetnek, mint eddig bármikor.

Odaát Ausztriában már érvényesül a politikában a szeptember. Az egymással harcban álló nemzetiségek közt az uralkodó és kormánya minden áron igyekszik békét teremteni. Az agg uralkodót csak egy célzat vezeti ebben: népei jólétét akarja biztosítani.

De azok a különböző ausztriai hatalmi tényezők, amelyek most minden erejüket egyesítik abban a törekvésben, hogy az öszre helyreállítsák az osztrák parlament munkaképességét, nem csupán ezzel a nemes célzattal fáradoznak a kibékítés munkájában. A Liechtensteinok és Luegerek első sorban a Reichsrath harcokétségének helyreállítására törekednek, mert azt hiszik, hogy a mostaninál kedvezőbb alkalom a „magyarok” lefőzésére és öszbirodalmi terveik megvalósítására aligha fog kínálkozni.

Nap-nap után olvasták az osztrákok heteken át a magyar pártviszonyok felborulásáról szóló tudósításokat. Tulzott híreket kaptak arról, hogy ebben az országban nem lehet a parlamenti rendet helyreállítani. Már a legutóbbi hónapok alatt láttuk, hogy ők viszont mindent elkövettek a magyarországi alkotmányos kibontakozás megállítására. Bármiféle terv merült fel a magyar politikai körökben, odaát abból a szempontból foglaltak azzal szemben állást, hogy alkalmasnak

tartották-e a kibontakozás biztosítására, vagy sem.

Amely terv kellő alap lett volna arra, hogy a király és a parlamenti többség egyetértésével megoldja a válságot, annak az első percben hadat üzentek.

A katonai reformok, a készfizetések és más kérdések felmerülése idején az ausztriai pártok siettek harcias határozatokkal meghusítani a megegyezést. Megfenyegették az osztrák kormányt és a közös minisztereket. Azt hirdették, hogy a csehek a németekkel öszfoglalva olyan „nemzeti ellenállást” rögtönöznek bármely, a magyarok által kívánt engedmény teljesítése esetén, amelyhez képest a magyarok küzdelme kismiska. A terror és az ármány minden fegyverét mozgósították az olyan megoldási kísérletekkel szemben, amelyek itt a megnyugvást, a békés fejlődést biztosították volna.

Mindennek megfontolását sürgőssé, a nap eseményévé teszi a kalendárium. Itt a szeptember. Az idő halad, csak az események vesztegelnek holt ponton. Ennek pedig nem szabad sokáig így maradnia s azért legfőbb ideje, hogy itt a szeptember és a nagy szünet után meginduljon a munka az ország nyugalmanak és fejlődésének biztosítására.

A kibontakozás és az egységes magyar állam. Ezzel a címmel határozott programot kijelölő politikai röpirat jelent meg ma a könyvtárban: X. Y.-tól, mint magát a névtelen politikus jelzi, amelyben az író az öszszel megkezdődő politikai élet elé kiszabja a teendőket. A röpirat szerzője bőségesen foglalkozik a mai politikai helyzettel és okaival, majd rátér a kibontakozásra, amelynek eszközeül az 1867. XII. t. cikk szelleme szerinti paritás teljes keresztülvitelét óhajlja.

A „TORONTÁL” tárcája.

A tréfa.

Reboitteaux Arzen fősvény, piszkos, kegyetlen fősvény volt.

— Mióta gazdag vagyok, szerettem mondogatni, szegény lennék, ha magamra, ha másokra hallgattam volna.

Mintegy harmincezer korona évi járadék tulajdonosa, alig egy ötöd részét költötte el ennek az összegnek. Vége-hossza nem volt a takarékoskodásának. Ötvenkét éves volt és legényember, nem ismert más családost, mint amelyet rögtönzött magának három öreg ural. előkelő kereskedőkkel, kik bridget játszottak, mint ő s kikkel minden este ugyanabban a szerény kávéházban jött össze.

Reboitteaux nem maga szerezte a pénzt; megörizte, ami szerinte még nehezebb volt. A fizikumát illetőleg képzeljenek maguknak egy pocakos, kurta urat, sápadt, ripacos arccal, ritka öszes hajjal fődött koponyával, hatalmas nyakkal, melyet szabadon hagyott a magas csucos inggallér, minőket a zenés kávéházakban a parasz-
tok viselnek.

Játszótársai Doux vaskereskedő, Gerbin gyarmatáru kalmár és Harmoise vajáros voltak.

Ez a három ur ki nem fogyott az élecből, ennek a szegény Reboitteauxnak a rovására; vádolták, hogy körülreszeli a tiz frankos aranyakat, nem rak pontot az i betűkre, hogy takaré-

koskodják a tintával. Csakhamar a zsugorisága lett egyetlen tárgya társalgásuknak, — ha nem volt ott, mert Reboitteaux az ő erőszakos, haragos természetével éppen nem értette a tréfát.

Történt aztán, hogy ebbe a ritka vendégü kávéházba, mely a tönk szélén látszott állani, egy este egy magános kis nőcske botlott be. Letelepedett anélkül, hogy rájuk nézne, a kártyázók mellé és tejes kávéval rendelt.

A Reboitteaux társai elkezdtek csipkedve bírálgatni. Valóban csinos, szőke fűrjecske, kövér kis kezekkel, aranyos tarkóval; husz éves ártatlan libácska. Harmoise közvetlen tréfát kockáztatott meg: a kicsike még a szemét sem emelte fel az ujságjáról.

— A kisasszony nem nekünk való, mosolygott Doux; csak Reboitteaux nőtlen ember közöttünk. Hé, Reboitteaux!

A gyermek közömbös maradt, míg Reboitteaux vérvörös lett. Más tárgyra vitték át a társalgást; az ismeretlen nő fizetett s távozott.

Ekkor észrevették, hogy Reboitteaux ábrándos. Haza kísérte Douxt és áradozni kezdett előtte.

— Nektek van nőtök, vannak gyermekeitek!

— Nősülj meg!

— Az én koromban?

— Tarts szeretőt.

Reboitteaux elszörnyedt. Szeretőt! De hiszen ez kész romlás! És begombolta felöltőjét, mintha védeni akarná a tárcáját a bántal-

mazástól, melyet egy kövér kis kéz próbál meg ellene. Doux másnap elmondta beszélgetésüket a társainak. Tanácskoztak és elhatározták, hogy hatalmasan megtréfálják a pajtásukat. Oh, ő eszményi szeretőt akar, ingyenest, ötvenkét éves korában! Nos, fognak neki egyet szerezni.

A kicsike éppen kapóra visszajött tegnapi állomáshelyére.

— Jó estét, gyermekem, mondta Harmoise.

— Jó estét, ténsur.

— Nos tehát itt van?

— Igen, ténsur. Nem nagyon vidám hely ugyan, de éppen elhagyott a barátom; egyedül vagyok; ha mindig otthon ülök, nem jutok újabb situációhoz.

— Akar öt aranyat keresni? kérdezte Doux.

— Mit gondol!

Doux hamarosan megmagyarázta neki a tervüket. Világos volt: Reboitteaux sóvár szemekkel nézegetett rá. Nos, arról van szó, hogy hizelegjen a mániájának, hitesse el vele, hogy egy valószínűtlen szeretőre talált, takarékosabbra, mint ő maga.

— Ha meg akarja magát vendégelni, utasítsa vissza; mondja neki, hogy megelégszik egy kanapéval is. És így tovább. Megteszi?

— Igen, ténsur.

A három barát összeadta a száz frankot és Louise — mert Louise-nak hívták — ridiküljébe csuszította az aranyakat. Ideje is volt. Reboitteaux megjött. Gyorsan átfutott az előzményeken. Ma este nem akart bridget játszani.

Olcsó árak!

Goldschmidt Lipót a szülők figyelmébe ajánlja

kész ruha raktárát ujonnan érkezett árukkal felszerelve.

Fiuk, leánykák és gyermekek részére: öltönyök, kosztümekek, felöltők, körgallérok, télikabátok, köpenyek stb., valamint ezen szakmába vágó cikkeket. — **Nagybecskerek, Fő-utca**, a Daun-féle vaskereskedéssel szemben.

Szabott árak!

Megtelt a felső kereskedelmi iskola.

— Nincs hely. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, szeptember 3.

Az ideai iskolai beiratások nem mindennapi jelenséget vetettek föl Nagybecskereken. Ma ugyanis, mikor a tanulóknak a gimnáziumokba való írási túdulása ellen panaszkodnak mindenfelé a gimnáziumok telistele zsufoltak, nálunk az idén egész más irányu helyzet alakult ki. Nagybecskereken nem a gimnázium vezet az iskolai verseny terén, hanem a felső kereskedelmi iskola.

A nagybecskereki állami felső kereskedelmi iskolába az idén ugyanis olyan nagy számmal jelentkeztek a növendékek, hogy már az első napon megtelt az osztályok s bár az igazgató a létszámon fölül is vett föl növendékeket, eddig mintegy harminc—negyven növendéket el kellett utasítani, mert több növendéket fölvenni nem lehet.

Knyaskó Lajos, az intézet igazgatója az egyes osztályokban a kivételesen megengedett létszámig vett fel ugyan növendékeket, de ez mind kevés. A miniszteri rendelet szerint a felső kereskedelmi iskolák osztályaiban a rendes létszám 40 tanuló s csak kivételes esetekben enged meg a miniszter, hogy 5 tanulóval több vétessék fel egy osztályban. Knyaskó igazgató elment e végső határig s ennek dacára is már eddig körülbelül 35—40 diákot kellett visszautasítani, mert az osztályok túl vannak zsufolva.

Hasonló a helyzet különben a többi közeli felső kereskedelmi iskoláknál is és számos diák van olyan, aki más intézetben már nem kapott elhelyezést s itt hasonló sors érte. Ezek a diákok most sorba vándorolhatják az ország valamennyi iskoláját s könnyen megeshetik velük az az eset, hogy mindenütt zárt ajtókra találnak, meg vannak akasztva pályájukon, pusztán csak azért, mert — nincs hely.

Persze mindenki azt mondja, hogy ha nincs hely az osztályokban, tessék fölállítani parallel osztályokat. Hiszen mikor pedagógusok, sajtó, politikusok és az állam maga is azon jajgat, hogy sok a jogászi, orvosi stb. pályára túduló növendék és nagyban szavalja a szülők fülébe a kereskedelmi és ipari pálya előnyeit, természetes, hogy akkor az államnak ezen örülnie kell s mindenképpen arra törekednie, hogy ezt a fordulatot az iskolázás terén elősegítse.

És ezzel szemben mi történik? Az az abszurdum, hogy a miniszter kerekén és határozottan kijelenti, hogy a kereskedelmi iskolák

igazgatói hiába kéri parallel osztályok fölállítását, mert nem teljesíti.

Semmi esetre sem szaporítja az osztályokat: ez a felelete az államnak. Hogy milyen képzelenség az ilyen felfogás egy kulturállamban, azt valóban nem lehet kellőképpen elítélni, különösen akkor, mikor az ifjúságot az ipari és kereskedelmi pályára lovalják.

Nagy szomorú dolog ez, tisztelt magyar állam! Nem jó volna, ha most nálunk valami nemzetközi iskolai kongresszus lenne, mert nagyon megrághalmazhatnók magunkat.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az *urak részére* nyitva van; *hölygek részére* minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig *urak részére* is *Viléki hölygek részére* minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. *Zuhanyfürdő* minden nap délután.

Szeptember 10., 11. Megyei áll. vál. ülés.
Szeptember 13. Közig. bizottság ülés.
Szeptember 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Szeptember 25., 26., 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.

— **Személyi hir.** Botka Béla főispán, aki a legutóbbi napokban ólézi birtokán időzött, ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A városi központi választmány ülése.** Nagybecskerek városi központi választmánya holnap délután 4 órakor a polgármesteri hivatalban ülést tartott a melyen véglegesen megállapította az 1910. évre szóló országgyűlési képviselő-választók állandó névjegyzékét.

— **A járási számvevőség köréből.** Boróczy Dezső központi járási számvevő szabadságáról visszaérkezett s megkezdte hivatali működését.

— **Házasság.** Eisenstädter Béla földi Eisenstädter Ignác L. köztisztviselő álló polgártársunk fia f. hó 5-én köt házasságot Molnár Berta urhölgygyel, Dr. Bródy Lajos a „Neues Pester Journal“ főszerkesztőjének sógor-néjával.

— **A földrajzi társaság kongresszusa Nagybecskereken.** Nagy és nevezetes kulturális ünnepnapjai lesznek most szeptember végén Nagybecskereknek. Az ország egyik legkiválóbb tudós társasága, a Magyar Földrajzi Társaság ugyanis a torontálmezei magyar közművelődési egyesület meghívására idei vándorgyűlést Nagybecskereken tartja. A vándorgyűlés szeptember hó 25., 26. és 27-ik napjain lesz, amely idő alatt az ország legelső tudósai lesznek Nagybecskerek vendégei. A kulturegyesület és a földrajzi társaság elnöksége vázlatosan már megállapodott a programban, amelyet a

legközelebb részletesen kidolgoznak. A vázlatos program szerint a földrajzi társaság tagjai szeptember 25-ikén, szombaton érkeznek a délutáni vonattal Nagybecskerekre. Ugyanaznap este ismerkedő-estély lesz a kaszinóban. Másnap, 26-ikán délelőtt lesz a társaság diszgyűlése a vármegyeház nagytermében, délelőtt pedig diszgyűlés a kaszinóban. Délután a város nevezetesebb részeit tekintik meg a vendégek, este pedig a társaság egyik tudós tagja vetített képek kíséretében tudományos előadást tart a városi színházban. A harmadik napon különhajón kirándulás a dunai öblözetbe, ahol a még meglevő őstermészetet, állati és növényi világot szemlélik meg a tudósok. Innen ugyancsak hajón este érkeznek vissza Nagybecskerekre a kirándulók s azután elutaznak. A nagy kulturális esemény előkészítését a napokban indítja meg a kulturegyesület s legközelebb igazgatósági ülést tart, amelyen a város társadalmának bevonásával megalakítja a különböző bizottságokat.

Most csak hevenyészve adunk hírt a készülő nevezetes kulturális eseményről, de alkalmunk lesz állandóan részletesen tájékoztatni a város közönségét, amely bizonyára a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel fogadja majd a kitűnő vendégeket.

— **A sirályok estélye.** A nagybecskereki „Sirályok“ evezős-társaságának holnap estélyére, melyet a kaszinó kerthelyiségében tartanak meg, már napok óta serényen folynak a próbák és az előkészületek, amelyekből ítélve szinte előre is meg lehet jósolni, hogy az estély minden tekintetben jól fog sikerülni, mert a nagy gonddal és izléssel összeállított műsor, valamint a szereplő személyek már előre is biztosítják a szép sikert, amely bizonyára nem is fog elmaradni, amennyiben közönségünk körében is nagy érdeklődés tapasztalható az estély iránt. A műsor különben a következő: 1. Prolog, dr. Pólya Antal. 2. Műdalok, éneklő zongorakísérettel Orosz László. 3. Költmények, Farkas Imrétől, szavalja Balogh Vilma. 4. Fuvó quintett: a) Csillagok varázsa; b) Részlet Huber „Fohász“ című kárenekéből, előadják Ripka Imre, dr. Löffler Ármán, Götter János, Kokits Egon és Krecsán György. 5. Jvó Haidendöngenstruppa újbóli visszaérkezése Ázsiából régészeti tárgyaival és Hu-pu-pu kínai szolgájával. 6. Részlet „Don Sebastian“ operából, éneklő Buzolich Guiseppe, hegedűn kíséri Götter János, zongorán Ripka Imre. 7. „Air varie Henry Vieuxtemps“. Op. 22. Nr. 2. hegedűn játsza Kolos Janka, zongorán kíséri Kokits Egon. 8. Magyar népdalok, cigányzene kísérettel dalolja Élijás Mariska. 9. Tréfás jelenet Kupuszárovi Jenőtől. 10. „Bolero“, spányoltánc, táncolják Kiss Juliska és dr. Orley Kálmán. Ezekon kívül megígérte közreműködését még két hölgy. Ezt a számot a rendezőség a meglepetésnek tartogatja s azért még nem árul-

— Iszik egy tejes kávét? kérdezte új barátnőjétől.

— Nem, ténsur, felelte Louise a kellő stílusban, mire való az a fölösleges költsékezés? Adja ide a kávéspoharát, maradt benne egy kis cukor, az teljesen elég lesz.

— És aztán tud majd aludni? sietett megjegyezni Reboitteaux meglepetve, elragadtatva.

Másnap, a szokott órában, berohant a kis kávéházba s örömtől ragyogó arcot mutatott a kártyázóknak.

— Oh, barátim! Minő asszony! Egész ellenkezője a többieknek. Okos, takarékos, igen, sokkal takarékosabb, mint én. Tegnap sétáltunk, viszem az omnibusz-állomásra. Megbolondult! mondja; hát nem járásra vannak a lábak teremtve, mi? Ma reggel villásreggelire hívom: Menjünk valamelyik tejesarnokba, mordja nekem, harminc sou elég lesz mindkettőnknek. Miután látom, hogy a szegény gyermek szűkös viszonyok közt élt és tudom, hogy élnie kell, azt mondom neki: Louise, te elbűvölő voltál, engedd meg, hogy öt frankot adjak neked ajándékkul. Visszaadott belőle másfél frankot ezekkel a szavakkal: Nincs többre szükségem, nem akarok tékozló lenni!

Szóval elkábitotta a barátait boldogságának az ecsetelésével.

— Legalább, jegyezte meg Haroise, a mint Reboitteaux távozott, ime egy tréfa, amely boldogá tesz valakit. A kicsike valóban pom-

pásan játsza a komédiát! Becsületesen rá szögel az öt aranyra!

Ettől kezdve Reboitteaux nagyon ritka vendég lett a kávéházban. A kis Louise-tal turbékolt. Világos ruhában, a nappal a hajában, dallal az ajkán Louise kemény tojásos, friss vtzen élt és szórakozott nagy mosással, ruhafoltozgatással. Reboitteaux nem tudott hová lenni elragadtatásában. Ez a szerető helyettesítette a gazdaaszonyt és nem került egy fillérjébe sem; s ráadásul az övé volt a nevetése, a dala és ha haza tért gömbölyű üde karjainak az ölelése.

— Biz isten talán szereti Reboitteaut? kérdezte egymás közt a három barát, kik elámultak tréfájoknak illetően hosszúra nyúlásán. Nem nézték jól meg a kicsikét, nem vették észre az álatomos lángot, mely ott táncolt szürke szemében.

Fél évre e kaland után Reboitteaux Arzén nőül vette Louise-t, kiből legott Louise gubózott ki. Nagyobb kényelmesebb lakást béreltek, szakácsnőt, később szobalányt tartottak. Louise sajtáságos változáson ment át; lustálkodva kelt fel tíz óra tájban... Majd látogatába kezdett járni, zsurokat adott.

— Teringettét! mondotta Reboitteaux, milyen kedves volt nálunk azelőtt!... Estélyek! Valóban azt hiszed?... Sokat költünk, mondhatom neked, édesem. Hová jutunk?

Hajh! Reboitteaux-né nagyon is hamar megmutatta neki, hogy hová jutnak! Pár hónap házasság után Arzén visszatért egy este a kis kávéházba; ott találta a barátait, amint bridget

játszottak egy új társal. A három ur nem volt meghíva a lakodalmra a Louise kérésére... Hidgen fogadták Reboitteaut, ki szokatlan eleganciával, tündöklő selyem köcsöggel a fején, drága sápadpálcaival a kezében sápadtnak tünt fel előttük, mint aki nem jól érzi magát.

— En tölem játszhattok tovább, mondta, csak azt akarom kérdeni tőletek, nem vesz-e valamelyiktek kitűnő médocsi bort, 1906-iki termés; van máconci borom is, melvet nagyon dicsernek és isteni pezsgóm, sec, 3.75 frankjával.

— Hogyhogy, hát te borral házalsz? kérdezte tőle Haroise.

— Kénytelen vagyok vele! A nők épen nem előrelátók!... Louise sok kiadásba verte magát: építettünk, spekuláltunk... ostobaságokat üztünk.

— És halkan hozzá tette: — Szóval, három ezer frank évjáradékom marad... a kalapjai, persze! — és én kénytelen vagyok dolgozni!

A három barát orra lekonyult. — Sajátságos, folytatta a szegény ember, ő, akit olyan takarékosnak ismertetek! Most semmi sem elég szép neki! Semmi elég drága!

— Miért nem tartod őt vissza? kérdezte Gerbin lelkifurdalással. A férfi az ur a háznál! De Reboitteaux, miután brandyt és szódát rendelt, felsohajtott:

— Igen, igazad van, de... az a borzasztó a dologban, hogy én magam is költséző lettem!

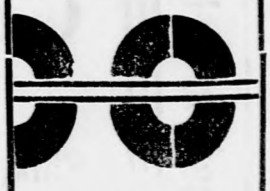
Henri Duvernois.

KÖLCSÖNKÉP ADUNK VEVŐINKNEK

DIVATOS ÚJ KÉZIMUNKA-MINTÁKAT 2 NAPRA, 10 FILLÉRÉRT DARABONKÉNT.

BENÓ TESTVÉREK (EZELŐTT KOKITS A. F.) NAGYBECSKEREK.

809-3.1

hatja el. Előadás után táncmulatság lesz a kaszinó termében.

— **Katonai lóvásár.** A vármegye alispánja közli a közg. hatóságokkal, hogy a ceglédi cs. és kir. lóvásár-bizottság október hó 29-ikén délután Nagykömlösnön katonai lóvásárt tart, amelyen 4-7 éves háts és hámos lovakat vásárol.

— **Gabonaszállítás a hadseregnek.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a közös hadsereg részére 1909. évben szállítandó szemes gabonára vonatkozólag megállapított áralapok a kamaránál megtekinthetők. Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó végéig a 7. hadtest hadbiztosságánál adandók be.

— **Lövöldöző lókupec.** Beregszóról jelentik: Csursceu Mihály lókupec, akire eddigéle nem volt panasz közbiztonsági szempontból, az utóbbi időben több korcsmai garázdalkodásban vett részt és ezért Molnár Imre őrsvezető, Mészáros Mihály és Csik Lajos csendőrök mikor a korcsmában Csursceuval találkoztak, nem voltak hajlandók vele érintkezni. Csursceu eltávozott a korcsmából, magához vette kécsövű vadászfegyverét és forgópisztolyát s visszatért a korcsma elé, ahol pisztolyából egy lövést tett. Ugy a csendőrök, mint a korcsmában volt többi emberek a lövés zajára kiröhantak az utcára, amikor Csursceu vadászfegyveréből rádúplázott a korcsma elé toduló emberekre. Erre megérkeztek az éjjeli őrk is és a lövések felvillanó fényénél a merénylőben felismerték Csursceu Mihályt, akire rászóltak, hogy ne lövöldözzön, mert baj esik. Csursceu most forgópisztolyát vette elő és vagy hatszor egymásután rálőtt a csendőrökre. Ezek aztán rá akarták magukat vetni, mire Csursceu futásnak eredt, de menekülés közben is még többször visszalőtt. A két csendőr ekkor a laktanyába sietett, hogy felfegyverkezzék, Molnár Imre őrsvezető pedig tovább folytatta az üldözést, de ez nem vezetett eredményre, mert a merénylő csakhamar eltűnt a boros, sötét éjszakában. A beregszói és környékbeli csendőrség most keresi a lövöldöző lókupecet.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi „Neue Frei Presse” írja: Sztérényi József államtitkár tudvalevőleg most Klopodián van Wekerle Sándor miniszterelnöknél. Hivatalosan azzal okolják meg ezt a látogatást, hogy Sztérényi államtitkár a kereskedelmi tárca költségvetése tárgyában utazott a miniszterelnökhöz, hogy vele ez irányban tárgyalásokat folytasson. Természetes, hogy a kereskedelmi tárca költségvetése, ha egyáltalán szóba kerül is, csak nagyon alárendelt szerepet fog játszani. Ha a kormány a kereskedelmi költségvetésre, amelyet már valószínűleg nem is fog a parlament elé terjeszteni, — oly nagy súlyt helyezne, nem volna semmi értelme annak, hogy Sztérényi ily hosszú uttal fárasztja magát, amikor Wekerle miniszterelnök anélkül is néhány nappal ezelőtt tért vissza Karlsbadból Kossuth Ferencről, a napi politikára vonatkozó üzeneteket visz Wekerlének s hogy részt vesz azoknak az előintézkedéseknek a megtételében, amelyek a parlament megnyitása alkalmából válnak szükségessé. Sztérényi államtitkár egyébként csak ma fog Klopodiáról Budapestre visszatérni.

Egy másik jelentés szerint Wekerle Sándor miniszterelnök még néhány napig Klopodián marad s csak a jövő hét kezdetén megy vissza Budapestre. Minthogy az uralkodó már jövő kedden a nagygyakorlatokra utazik, szinte kizártnak mondható, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök még a nagygyakorlatok előtt audiencián jelenhessen meg a király előtt.

Wekerlének különben se volna semmi jelenteni valója, mert a nyári szünet alatt semmiféle minisztertanács vagy politikai értekezlet nem volt s így a helyzet változatlan maradt. Kossuth Ferenc valószínűleg csak 9-én érkezik vissza s akkorára vannak a tanácskozások tervezve, Wekerle tehát legfeljebb csak 9-ike után lenne abban a helyzetben, hogy a politikai hely-

zetről konkrét előterjesztést tegyen a királynak. Ez az audiencia azonban e hó közepe táján, a nagygyakorlatok befejezése után lesz lehetséges. Valószínű, hogy nem Wekerle lesz az egyetlen politikus, akit a király ez alkalommal kihallgatáson fogad, habár nagyobb arányú audienciákról, mint a milyenek például májusban voltak a budai várpalotában — szó sem lehet.

Különböző jelentések szerint szeptember hó közepén még három igen fontos politikai enunuciáció is lesz. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter ugyanis Kassán, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter pedig Jászberényen fog beszámolót tartani, míg Kossuth Ferenc az aradi Kossuthszobor leleplezése alkalmával szándékozik nagyobb beszédet mondani, ezek a hírek azonban eddig még nem nyertek megerősítést. Hogy Apponyi és Andrassy a mondott időben megjelenhetnek-e választói előtt, az még nagyon bizonytalan s eddig semmiféle erre vonatkozó intézkedés nem történt. Kossuth Ferenc valószínűleg tényleg meg fog jelenni az aradi Kossuthszobor leleplezésén s nincs kizárva, hogy ez alkalommal nagyobb beszédet mond, melyben érinteni fogja a politikai kérdéseket.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Politikai körökben egészen határozottan beszélnek, hogy Wekerle miniszterelnök kibontakozási kísérletei kudarcot vallottak.

Tudósítójuknak ma alkalma volt egy vezető néppárti politikussal beszélgetni, aki azt mondta, hogy a kormány a képviselőház szeptember 28-iki ülésén beadja lemondását, miután a pártokkal nem sikerült megegyeznie. Ezután a kormány kérni fogja a képviselőház ülésének elnapolását s a Ház október 15-ig el is fogja magát napolni. Az illető politikus szerint időközben azután megtörténik Lukács László kinevezése miniszterelnökké, akinek ekkorra már kész kormánya lesz, Lukács László a képviselőház október 15-iki ülésén pedig bemutatkozna kormányával a képviselőháznak.

Nyilatkozik egy 48-as politikus is. Az illető politikus azt mondja, hogy a bankcsoport annyira megkötötte magát, hogy már teljesen lehetetlen a meghátrálása s így most Lukács jön.

A nagygyakorlatok.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a király jövő szerdán, szeptember 8-án külön udvari vonaton Bécsből Gross-Messeritschbe utazik, hogy résztvegyen az idej nagygyakorlaton. A király reggel 6 óra 40 perckor utazik el Bécsből s déli 12 óra 30 perckor érkezik meg Gross-Messeritschbe, ahol a perronon Ferenc Ferdinánd trónörökös, Károly Ferenc József főherceg, valamint a katonai és polgári méltóságok üdvözlők. A király a nagygyakorlat ideje alatt Gross-Messeritschben üti fel főhadiszállását a gróf Harrach-féle kastélyban. Ugyanaznap délután 2 órakor Ferenc Ferdinánd trónörökös és Károly Ferenc József főherceg udvari automobilon Iglauba utaznak a német császárárt, aki délután 3 óra 51 perckor érkezik meg s a főhercegekkel együtt automobilon teszi meg az utat Gross-Messeritschbe. Csütörtökön, 9-én lesz a nagygyakorlat első napja, pénteken reggel pedig a kastély kápolnájában gyászmisét tartanak Erzsébet királynéért. Délután 3 órakor a király dejeuner dinotoiret ad, amely után elbucszik Vilmos császártól, aki 10-én délután 4 órakor utazik el Gross-Messeritschből.

A nemzetközi orvosi kongresszus.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” ered. távirata.) A nemzetközi orvosi kongresszus tanácskozásait ma délelőtt folytatta. Ma a fölött vitáznak, hogy hol tart-

sák a legközelebbi nemzetközi kongresszust. A vita Németország és Japán között van.

Az osztrák válság.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint az osztrák kormánynak szándékában van a Reischrathot még az esetben is megnyitni, ha nem sikerül a cseh tartománygyűlés munkaképességét helyreállítani, csakhogy ez esetben a Reichsrathot október eleje helyett november elejére hívnák össze. Irányadó körökben ugyanis az a vélemény, hogy az osztrák parlament sorsát nem szabad a cseh tartománygyűléstől függővé tenni. A többi tartománygyűlések hír szerint hosszabb ideig maradnak együtt, mint azt a pártvezetők augusztusban megtartott konferenciáján számították.

Egy másik, jól értesült forrásból eredő jelentés szerint el kell készülnie arra, hogy a munkaképesség helyreállítása céljából kezdeményezett tárgyalások sikertelensége miatt a Reichsrathot feloszlatják s új választásokat rendelnek el.

A kassai pokolgép.

Budapest, szept. 3. (A „Torontál” ered. táv.) Junga Sebőt, a pokolgépes századost ma 4 órakor Székesfehérvárról Budapestre hozták, hogy a fővárosban is megfigyeljék elmebeli állapotát.

Ujabb csehellenes tüntetés Bécsben.

Budapest szept. 3. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, a 15. kerületben több száz főből álló csapat ujabb tüntetést rendezett a csehek ellen. A rendőrség erőlesen fellépett ellenük s a tüntetőket hamarosan szétverte, miközben 32 embert letartóztatott.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	27.14 — —
Buza (áprilisra)	27.34 — —
Rozs (októberre)	19.04 — —
Zab (októberre)	14.58 — —
Tengeri (októberre)	14.26 — —

Közgazdaság.

A verseczi országos borászati kongresszus.

A Verseczen szeptember 19-ikén és 20-ikán rendezendő országos borászati kongresszus végrehajtó-bizottsága a következő felhívást teszi közzé:

Versecz város közönsége Kossuth Ferenc kereskedelemügyi és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urak ő nagyméltóságaik védnöksége és az összes országos gazdasági egyesületek közreműködése mellett Verseczen 1909. évi szept. hó 19. és 20-ik napjain borvásárral és borkiállításal egybekötött országos borászati kongresszust rendez. A kongresszus programmszerű lefolyása a következő:

Szeptember 18-án, szombaton délután 5 óra 20 perckor az érkező vendégek fogadtatása és elszállásolása, este 8 órakor ismerkedési estély és színelőadás. 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor szakelőadások, déli 1 órakor diszebed, délután 4 órakor: a) sőtáhangverseny a városkertben; b) kirándulások és a nevezetesebb gyártelepek megtekintése. Este 8 órakor színelőadás. 20-án, hétfőn délelőtt 10 órakor szakelőadások, déli 1 órakor közös ebéd (à la carte), délután 4 órakor a környék szőlészeti és borászati nevezetességeinek megtekintése. Este 8 órakor társas-estély.

Hazafiai üdvözléssel hívjuk fel Délmagyarország lelkes figyelmét, érdeklődését és jóindulatát a borászati kongresszusra.

A kongresszus rendezésével e kiváló bortermelő vidék gazdáinak, szőlő- és bortermelőinek alkalmat adni chajtunk arra, hogy gyakorlati és elméleti ismereteiket gyarapítsák és kiváló szakemberek tanácsait és oktatásait meghalgtva azokat gazdaságaikban érvényesítsék.

Főcélunk azonban, hogy boraink kivitelét és a vámkülföldön leendő értékesítését biztosítsuk.

Pártoljuk és látogassuk tehát minél nagyobb számban a verseczi orsz. borászati kongresszust!

Sok hasznos látni és tudni valóval gyarapszik ismeretünk és az érdeklődéssel hamarosan lendítünk a magyar borgezdaság helyzetén.

A kongresszus végreh. bizottsága.

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

2738 tkvi szám. 1909.

804-1.1

Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr. Eremin György perlaszi ügyvéd által képviselt Tupits Maxa bótosi lakos javára 64 kor. és 18 kor. 60 fill. már megállapított, 16 kor. 30 fill. jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: LX. t.-c. 114. §-a alapján és 146. §-a értelmében dr. Hartl Árpád perlaszi ügyvéd ügygondnok által képvis. ismeretlen tartózkodású Kremer Frigyes volt bótosi lakos ellen az ezen kir. jár.-biróság területén Bótos község határában fekvő és a bótosi 293. f. 3665. számú tljkvben foglalt:

1. 68. hrsz. 400 □-öl kertre egészben 674 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli, s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Bótos községében folyó évi szeptember 18-ik napjának d. e. 9 órájkor fog megtartani a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Bótos s szomszédos községében kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -nál alacsonyabb áron az árverésen nem fognak eladatni.

3. Árverezni szándékozók, kivéve a kincstárt, tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át (1908: LXI. t.-c. 21. §.) készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni s a vevő azt a vételár megfelelő %-ig kiegészíteni.

4. Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat szintén ugyanazon időtől számított 30 nap alatt és a harmadikat szintén azon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után s az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az antalfalvai kir. adóhivatalnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Perlaszon, 1909. évi április hó 8-ik napján, a kir. járásbiróság, mint tkvi hatóságnál.

Cziróni Gyula,
kir. járásbiró.

8749/1909. tkvi sz.

803-1.1

Újabb árverési hirdetmény s feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Sztanovej és Szelkity szerbittebei cég végrehajtatónak Ronts Ádám szerbittebei lakos végrehajtást szenvedő elleni 260 korona tökekövetelés és jár. iránti ügyében, ugy a csatlakozottnak tekintendő Kleer lovrini lakos javára 240 korona töke s jár erejéig bekebelezett követelés kielégítése végett az újabb árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő, Szerbittebe község 1899. sz. tljkvben A. I. 1. sz. alatt foglalt 545 hrsz. 752 □-öl területű beltelek és a rajta levő 280. ö. i. sz. ház 1600 korona kikiáltási árban f. évi október 8-ik (nyolc) napjának d. e. 10 órájkor Szerbittebe községében tartandó nyilvános árverésen a köv. feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál, vagyis 1066 korona 67 fillérről alacsonyabb áron el nem adható.

2. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása után a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

3. A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889: XXX. t.-c. 10-ik §-nak második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898: XXIII. t.-cikk alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan el-

árverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e § szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhezvételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 160 koronát készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvetnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

A vhn. 21. §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Szerbittebe községében megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi augusztus hó 24. napján.

Szilágyi Lajos,
kir. törvényszéki bír.

833. Bvk. szám 1909.

871-1.1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1909. évi 7279. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbiróságnak 1909. évi V. 1058. sz. végzése folytán Szerbtakarékpénztár R-t nagybecskereki cég javára 925 korona tökekövetelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1909. évi augusztus hó 16-ik napján lefoglalt és 1200 koronára becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbiróság 1909. évi V. 1058/2. szám alatt kelt végzésével az árverés elrendeltetett, annak Nagybecskereken, a szerbtakarékpénztár r.-t. hivatalos helyiségében leendő megtartására határidőül 1909. évi szept. 11-ik napjának d. e. 9 órája kitűzetik.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: 10 drb részvény.

Nagybecskerek, 1909. évi szept. hó 1.

Schmelz,
kir. bír. végrehajtó.

6345/1909. sz.

Zsombolyai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye zsombolyai járásához tartozó és lemondás folytán üresedésben levő szenthuberti **körorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előirt képesítésüket, az életkort és az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi október 1-ig a zsombolyai szolgabíró-sághoz nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe véve nem lesznek.

A szenthuberti orvosi körhöz Szenthubert, Seultour és Károlyliget községek tartoznak.

Az orvosi kör székhelye: Szenthubert. A lakosság anyanyelve: német.

A körorvos javadalmazása az 1908: XXXVIII. t.-c. 10. §-ának megfelelő 1600 korona kezdő fizetés; 800 kor.-ig emelkedő, a nyugdíjba is beszámítandó 200—200 kor. ötödéves korpótlék és a fent idézett t.-cikk értelmében megállapítandó lakáspénz, látogatási díj és esetleg fuvardíj.

A választás napját később tűzöm ki. Zsombolya, 1909. évi szeptember 1.

Főszolgabíró szabadságon:

Ifj. Tullics György,
tb. főszolgabíró.

870-3.1

Kiadó	
üzlethelyiség	
<p>A Hunyady-(fő)-utcán levő volt Muncsics-féle házban egy a Fő-utczára nyíló, tágas üzlethelyiség egy kis lakással (esetleg lakás nélkül) :: azonnal kiadó. — Bővebbet</p>	
MAYER HENRIKNÉL.	

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MARIA.

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!		
Magyar forrás.	Hugyhajtó és hugysavoldó	Magyar forrás.
SZULTÁN-FORRÁS		
Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmú ásványvíz.		
Gyógyító és üdítő ital.		
Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, hugykó- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.		
SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.		
Kutkezelőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendben.		
Telefon Eperjesen: 74.		Telefon Budapesten III-93.
Főraktár Nagybecskereken: Ro'sa Béla fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.		
703-100.86		